

Hedemora kommun

Rektorn vid Fyrklöverskolan

Beslut för grundskola och grundsärskola

efter tillsyn i Fyrklöverskolan
i Hedemora kommun

Tillsyn i Fyrklöverskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Hedemora kommun under januari-februari 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Fyrklöverskolan besöktes av Skolinspektionen den 5 februari 2014.

Fakta om skolenheten

Fyrklöverskolan ligger centralt i Hedemora kommun. Läsåret 2013/14 har skolan 23 elever i förskoleklass och 95 elever i grundskolans årskurs 1-6. Skolan har också elever som är mottagna i grundsärskolan. Skolan leds av en rektor. Hon är även rektor för Garpenbergs skola i Hedemora kommun. I skolan finns ett fritidshem. Fritidshemmets verksamhet bedöms i separat övergripande beslut avseende hela kommunen.

Kunskapsresultat

Grundskolan årskurs 3

Av Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för läsåret 2012/13 framgår att det inte var något delprov i matematik där samtliga elever nådde kravnivån. Lägst resultat hade eleverna på delproven i problemlösning och geometriska begrepp där 68 procent av eleverna nådde kravnivån. I ämnet svenska var det något fler elever som nådde kravnivån, men det var inte något delprov där samtliga elever nådde kravnivån.

Av skolans egna sammanställningar framgår att resultaten i årskurs 3 har varierat över åren. Det är framförallt i engelska och matematik som resultaten legat lågt vissa år. Skolans sammanställning över resultaten för läsåret 2012/13 visar att det var en fjärdedel av eleverna som inte nådde kunskapskraven. I svenska, de naturorienterande ämnena och i de samhällsorienterande ämnena var det 87 procent av eleverna som nådde kunskapskraven.

Grundskola årskurs 6

När det gäller kunskapsresultaten för eleverna i årskurs 6 läsåret 2012/13 så fick eleverna goda resultat och de flesta elever fick som lägst betyget E i alla ämnen enligt skolans egen sammanställning. I alla ämnen utom tre nådde alla elever kunskapskraven. I engelska och matematik var måluppfyllelsen 90 procent och i svenska var det 95 procent av eleverna som fick lägst betyget E.

Grundsärskolan

Enligt skolans egna uppgifter når samtliga elever i grundsärskolan kunskapskraven för utbildningen utifrån de nationella målen.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att Fyrklöverskolan upplevs som trygg av eleverna. Skolan har varannan vecka fredagssamling då olika årskurser samlas och visar upp för varandra vad de gjort i sina klasser. Detta utgör en del av skolans värdegrundsarbete och ska bidra till att eleverna lär sig respektera och uppskatta varandra. I tillsynen framkommer att det finns delar av skolgården där det oftare inträffar konflikter och uppstår bråk, bland annat vid brännbollsplanen, men eleverna upplever att det finns vuxna till hands om de behöver. I tillsynen framkommer att rastvakterna är ett område där eleverna haft inflytande genom elevrådet. Eleverna upplevde att det var svårt att hitta de vuxna ute på skolgården och föreslog att de skulle bära reflexvästar. Sedan rastvakterna började med det kan eleverna lättare hitta en vuxen när de behöver. Tillsynen visar också att det i vissa årskurser stundtals är problem med konflikter och bristande studiero, men dessa problem är uppmärksammade av skolan och det pågår ett intensivt arbete för att komma till rätta med problemen.

Rektorn behöver utveckla det systematiska kvalitetsarbetet bland annat genom att fördjupa analyserna av elevernas måluppfyllelse. Det finns i dag sammanställningar utifrån de områden som Hedemora kommun har i sina riktlinjer. Det saknas dock analyser av skolans resultat och lärarnas undervisning, arbetsätt och arbetsmetoder utvärderas inte. För att kunna göra sådana analyser behöver rektorn i högre utsträckning än i dag skaffa sig information och en bild av den undervisning som bedrivs i Fyrklöverskolan. Genom att göra det kan hon även i högre grad ge lärarna återkoppling på det arbete de utför, bidra till att de utvecklas i sin profession och fullt ut fungera som en pedagogisk ledare i skolan.

När det gäller undervisningen behöver lärarna samordna undervisningen i olika ämnen för att ge eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden. Det sker i viss mån redan i dag i en del klasser och när en lärare undervisar i flera ämnen. Men detta behöver utvecklas och vidare behöver lärarna samverka i undervisningen och i arbetet med att nå kunskapsmålen.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hedemora kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den **16 maj 2014** redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Hedemora kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.
- Se till att lärarna samverkar i arbetet med att nå utbildningens mål.

Motivering

Läroplanen anger att undervisningen i olika ämnesområden ska samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Lärarna ska samverka med varandra i arbetet att nå utbildningsmålen och för att ge eleverna överblick och sammanhang.

I Skolverkets allmänna råd om planering och genomförande av undervisning (SKOLFS 2011:149) anges att rektorn bör utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna.

I intervju med lärare uppger de att de inte längre har tid och möjlighet att genomföra projekt där de som lärare samarbetar och där eleverna får möjlighet att se sammanhang mellan olika ämnen. Det som sker i dag är projekt som omfattar olika årskurser, exempelvis ett läsprojekt där äldre elever läser böcker för yngre. Lärarna uppger att de i detta projekt har övervägt att tydligare styra eleverna i deras val av böcker så att även boken som de läser fyller ett syfte och inte bara själva läsandet. Det finns dock inga gemensamma planeringar eller strategier för att samordna arbetet i syfte att utveckla undervisningen och ge eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden.

Lärarna säger i intervju att de för ett par år sedan arbetade mer ämnesövergripande och att de vill arbeta mer på det sättet. Även om lärarna uppger att de inte längre har ämnesövergripande projekt ger de exempel på hur de inom ramen för sin egen undervisning lägger upp planering så att de exempelvis läser om ett område i biologi och engelska under samma period. Detta tar även eleverna i årskurs 6 upp i intervju med Skolinspektionen. Samtidigt uppger eleverna i både årskurs 3 och 6 i intervjuer att det inte är så ofta som de läser

samma område inom olika ämnen och att de sällan har andra slags ämnesövergripande arbeten.

Lärarna uppger som tidigare nämnts att de inte har tid att planera och genomföra undervisningen gemensamt och att det därför sällan genomförs några ämnesövergripande arbeten. Rektorn uppger i intervju att man i Fyrklöverskolan behöver komma ifrån systemet med klasslärare så att eleverna i högre grad får undervisning av lärare som har utbildning i det ämne de undervisar i. Hennes upplevelse är att det finns vissa ämnesövergripande arbeten, men att både detta och samverkan mellan lärarna är ett utvecklingsområde för skolan.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister inom området undervisning och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hedemora kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar.

Trygghet och studiero

Bedömning

Hedemora kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att skolans plan mot kränkande behandling anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och det aktuella året samt innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Det framkommer av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) med kommentarer för arbete mot diskriminering och kränkande behandling att arbetet bör bedrivas så att planen återspeglar förhållandena i varje enskild verksamhet.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen av Fyrklöverskolan tagit del av skolans plan mot kränkande behandling, kallad trygghetsplan. Planen uppfyller i flera delar författningarnas krav. Av planen framgår dock inte resultatet av föregående års åtgärder. Flera av de åtgärder som finns angivna för läsåret 2013/14 är allmänt hållna. Exempelvis anges som främjande åtgärd under målet

”Ingen ska känna sig diskriminerad eller kränkt på grund av sexuell läggning” att klasslärarna ska ha diskussioner i undervisningen som ökar elevernas förståelse för varandra. Detta är något som bör ingå i undervisningen när den planeras utifrån läroplanens krav och inte något som är att se som en specifik åtgärd för årskurserna 5 och 6 i Fyrklöverskolan.

Trots att det i intervjuer med såväl elever som lärare framkommer att det förekommer konflikter vid innebandyspel och på brännbollsplanen saknas konkreta åtgärder i planen som har sin utgångspunkt i dessa specifika riskområden i skolan. I Fyrklöverskolan finns även grundsärskola men denna verksamhet är helt osynlig i planen mot kränkande behandling. I intervju med lärare framkommer att de har upplevt att grundsärskolan saknas i planen mot kränkande behandling. Överlag saknas det åtgärder i planen mot kränkande behandling som är framtagna utifrån de behov som finns i skolan. Eleverna i årskurs 3 uppger att de känner till skolans trygghetsplan, men varken dessa elever eller eleverna i årskurs 6 känner till några av aktiviteterna i planen.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans plan mot kränkande behandling och Hedemora kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Hedemora kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att särskilt stöd ges på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att om det framkommer att en elev befaras att inte nå de mål eller kunskapskrav som minst ska uppnås ska det anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska skolan ge eleven sådant stöd. Av läroplanen framgår att rektorn har ansvar för att undervisningen och elevhälsan utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.

Alla elever som är i behov av särskilt stöd i Fyrklöverskolan får det, men det framkommer i tillsynen att stödet inte alltid är tillräckligt. I intervju med rektor,

lärare och elevhälsan framkommer att det saknas kompetens för att ge eleverna särskilt stöd i matematik. Det gör att det stöd som eleverna får inte alltid är tillräckligt för att eleverna ska nå kunskapskraven och längre. Av skolans kvalitetsredovisning framgår att det inte görs någon övergripande utvärdering på skolnivå av det särskilda stödet för att analysera om det exempelvis saknas kompetens för att ge det särskilda stöd som eleverna har rätt till och behöver eller om resurserna är tillräckliga. Av skolans resultat framgår att matematik är ett av de ämnen där skolan har återkommande problem med måluppfyllelsen.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att ge särskilt stöd till alla elever som är i behov av det och Hedemora kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 8 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Hedemora kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att det i skolan bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Se till att rektorn ges förutsättningar att ta sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verka för att utbildningen utvecklas.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls.

Läroplanen anger att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att ett systematiskt kvalitetsarbete innebär att systematiskt och kontinuerligt följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen. I kvalitetsarbetet måste därmed skolans olika resul-

tat följas upp och analyseras. Av de allmänna råden framgår att rektorn bör se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräckligt för att ligga till grund för analyser och beslut på enhetsnivå om prioriteringar för utvecklingsinsatser. Detta innebär bland annat att den dokumentation som personalen gör i olika delar av kvalitetsarbetet måste systematiseras och sammanställas så att analyser kan genomföras. Dokumentationen av kvalitetsarbetet ska också innehålla personalens gemensamma analys av vilka utvecklingsinsatser som enheten behöver genomföra för att uppfylla de nationella målen.

En utgångspunkt för att kunna identifiera den egna verksamhetens utvecklingsområden är att skolenhetens resultat följs upp och utvärderas systematiskt.

Av skolans kvalitetsredovisningar framkommer till viss del en bild av en skola där ledningen inte har kunskap om undervisningen eller där man inte är van att utvärdera undervisningen. Det finns sammanställningar gjorda, men genomgående saknas analyser och koppling till undervisningens kvalitet. Exempelvis finns i dokumentet "Kvalitetsarbete för Fyrklöverskolan period 3 (janmars), läsåret 2012/13" området "Elevers ansvar och inflytande. Som analys anges att det inte går att jämföra med förra årets enkätresultat på grund av att frågorna skiljer sig åt, men att man anser sig ha ett bra resultat på elevenkäten. Det finns ingen beskrivning av hur de olika aktiviteterna har fungerat, vad eller om de kan ha bidragit till någon utveckling eller någon analys av hur man i skolan bedömer att situationen ser ut med skillnaderna mellan pojkar och flickor när det gäller inflytande.

I intervju med lärare framkommer att de upplever att rektorn finns tillgänglig när de behöver stöd och hjälp i exempelvis akuta ärenden, men att hon inte har givits förutsättningar att fullt ut vara en pedagogisk ledare. De upplever att hon i för liten utsträckning har möjlighet att vara på plats i skolan, bland annat på grund av att hon är rektor för en annan skola som ligger ett par mil från Fyrklöverskolan. I intervju med lärarna framkommer att rektorn varit med i några klassrum under lektionerna bland annat på grund av att det har funnits behov av det i elevgruppen. Det är dock flera lärare som upplever att rektorn inte har kännedom om vilken undervisning de bedriver eftersom hon inte har varit med under några lektioner. Lärarna uppger vidare i intervju att de inte besöker varandras lektioner i syfte att utvärdera undervisningen och ge varandra återkoppling. Rektorn bekräftar i intervju att hon sällan hinner göra lektionsbesök och att detta bland annat beror på att hon inte har tid då hon också är rektor för en annan skola i Hedemora kommun.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans kvalitetsarbete och i det pedagogiska ledarskapet och Hedemora kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 9 § skollagen, 4 kap. 4 § skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar, Läroplan för grundskolan 2011, 2.8 Rektorns ansvar

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Ulrika Palm
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.